

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

***Sulcorebutia menesesii* var. *kamiensis* L974A**

Foto: J.D. Donald

ISSN 0039-4467

65ste JAARGANG
No. 8
AUGUSTUS 1986

NIEUWBESCHRIJVING

Sulcorebutia mensesii var *kamiensis* Brederoo & Donald varietas nova (I)

A.J. BREDEROO en J.D. DONALD

Corpus globulare ad subcylindricum, post caespitosum, ad 70 mm diametens et ad 60 mm altum pro capite singulari, caeruleum ad aeneo-malvaceum sed in cultura cultivaria subviridiora gignuntur: radices crassae palares dividuntur. **Costae** 18-24 paulo sriratim decurrunt et in tubercula magna ellipsoidea ad 12 mm longa, 8 mm lata et postremum 5 mm alta dividuntur. **Areolae** positae in parte suprema tuberculi ad 8 mm longae et 1,8-3 mm latae in apice et minuentes paene in punctum in basi; positae sunt in sulco qui extendit a sulco decurrenti a duobus tuberculis vicinis superioribus in duo tubercula vicina inferiora; tomento albo vel cremeo ad ferruginea instructae sunt, 5-8 mm inter se distant. **Spinae** tantum marginales porrectae, subulatae, in 8-10 paribus lateralibus, ad 40 mm longae sunt supremae et 5 mm modo infimae sunt, aureo-brunneae ad brunneae apice albo ad flavo vel omnino albae; clones nonnulli spinas multo breviores habent; spinae omnes flexibiles sunt. **Gemmae** ex areolis inferioribus enascuntur, conicae sunt squamis brunneis instructae. **Flores** per anthesin 35 mm longi et 35 mm lati sunt, sed saepe minores 28 mm longi et 24 mm lati, infundibuliformes foliis perianthii spathulatis, plerumque aurantiaci vel flavi marginibus acuminibusque atrioribus; nonnullis in clonibus non solum flores pallidiores, flaviores, sed etiam peraurantii ad rubri observari possunt; pericarpellum 4 mm longum et 4,5 mm latum brunneum squamulis obtusis in quarum axillis pili tenues albi instructum; receptaculum 11-15 mm longum, ad corollam 12 mm latum, in basi 4 mm latum, brunnescens; folia perianthii exteriora spathulata acumine cuspidato circa 17 mm longa et 5 mm lata plerumque aurantiaca, raro flava vel peraurantia; interiora eadem 16 mm longa et 4,5 mm lata vel minus (3 mm); stylus albus 9 mm longus et 0.7 mm diametens stigmatibus 6, quae 4,5 mm longa, flava ad alba sunt, instructus; stamina disposita in 6 coronis, infima 5 mm longa, suprema 3 mm longa antheris flavis 0.8 mm longis instructa; nectarium apertum in fundo receptaculi stylo emergenti non occlusum. **Fructus** bacca appanate globosa ad 7 mm diametens, croceus squamulis parvis triangularibus brunneis in quarum axillis pili tenues albi saepe crispis instructus. **Semen** galeriforme testa verrucosa, obsolete piceum ochreo-arillatum; hilum ovatum, subochreum, paulo depressum, umbilicus effectus in grege "Kruegeri/Mentosa" dispositionis brederooianae seminum sulcorebutiae numeratur. **Habitat** in collibus petrosis praeter viam a Villa Hermosa ad Corridi prope Kami in altitudine 2700 m. Species crescit in terra nigra inter lapides Syenites ubi et gramina et frutices humiles crescunt. **Holotypus** in Herbario kewense sub Nr. L 974.

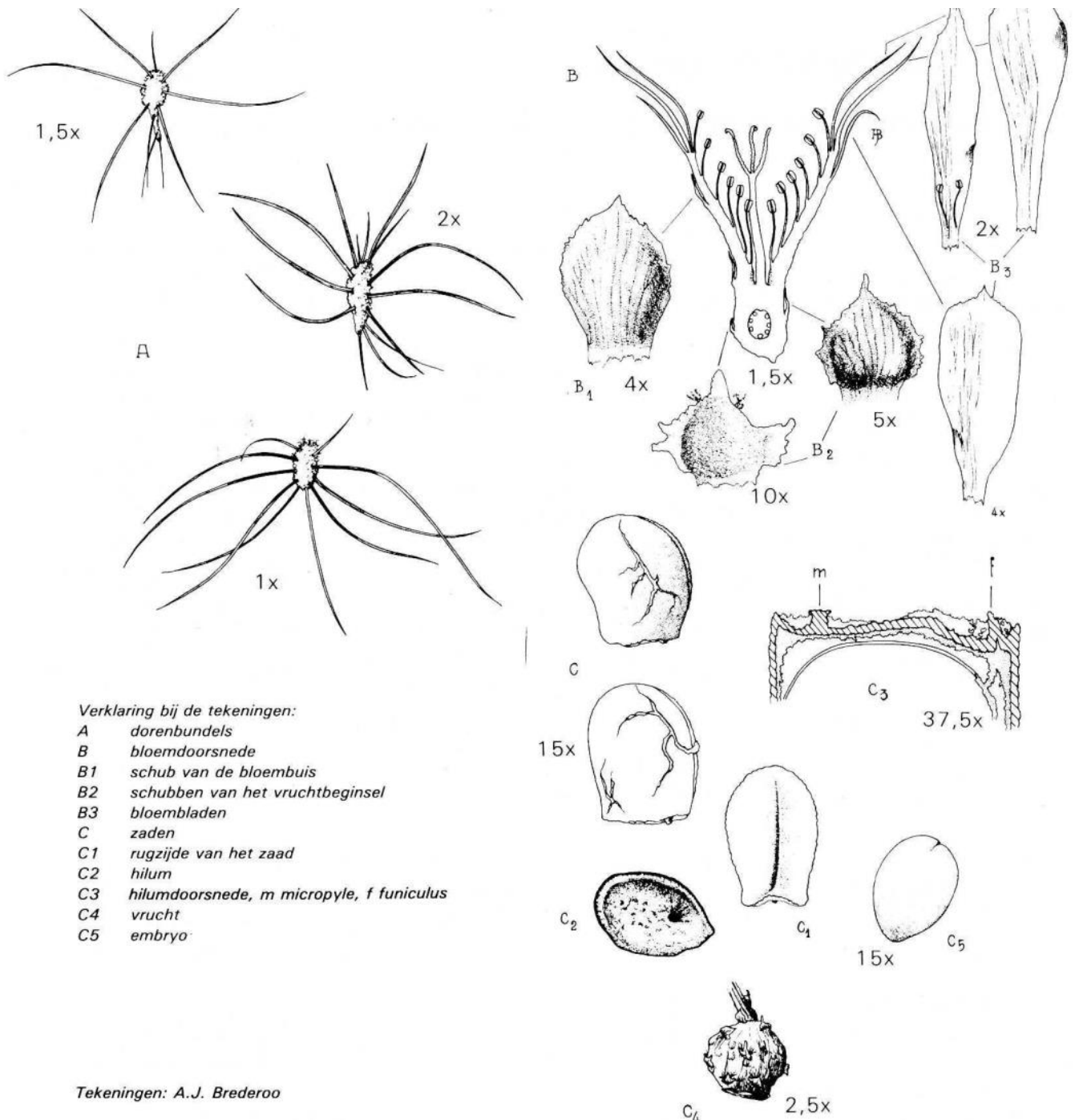
Beschrijving:

Plantelichaam bolvormig tot kort cilindrisch, oudere planten spruitend, afzonderlijke koppen tot 70 mm in doorsnede en 60 mm hoog. De opperhuid is gewoonlijk dof groen tot bronskleurig paars, in cultuur vaak lichter groen van kleur. De plant ontwikkelt een verdikte en vertakte peenwortel.

Ribben 18-24, zwak spiraalvormig en verdeeld in grote ellipsvormige knobbels, deze tot 12 mm lang, 8 mm breed en 5 mm hoog bij volgroeide planten.

Areool op de bovenkant van de knobbel, 8 mm lang en 1,8-3 mm breed, naar de basis toe smaller wordend. Ze bevindt zich in een groef, die zich verlengt tot aan de plooi die loopt vanaf de bovenste aangrenzende knobbels naar de twee jager aangrenzende knobbels. Bedekt met witte of crèmekleurige tot lichtbruine viltige haren. Ze zijn 5-8 mm van elkaar verwijderd.

Dorens: randdorens afstaand en priemvormig, in 8-10 zijdelingse paren, de bovenste tot 40 mm lang en

het onderste paar slechts 5 mm lang, goudbruin of wit tot geel met bruine punt of geheel wit; middendo-rens geen. Enkele klonen hebben aanzienlijk kortere dorens. Alle dorens zijn buigzaam. Bloemknop ont-staat op de lager gelegen areolen, konisch van vorm, met bruine schubben.

Bloem tot 35 mm lang en breed in volle ontplooiing, maar dikwijls echter kleiner tot 28 mm lang en 24 mm breed, trechtvormig met spatelvormige bloembladen, gewoonlijk oranje of geel met een donkerder oranje middennerf aan de top; bij verschillende klonen zijn lichtere, gele bloemen waargenomen alsook donker oranje-rode tot rode bloemen. Vruchtbeginsel 4 mm lang en 4,5 mm breed, bruin met ronde, gepunte schubben en fijne witte haren in de schuboksels; bloembuis 11 -15 mm lang, bij de bloemkroon 12 mm breed, aan de voet 4 mm breed, bedekt met ovale tot spatelvormige schubben 2,5-14 mm lang, 2,5-5 mm breed, bruinachtig van kleur; buitenste bloembladen spatelvormig met een fijn tandje aan de top, ca. 17 mm lang en 5 mm breed, gewoonlijk oranjegeel van kleur, zelden bleekgeel of diep oranje-rood; binnenste bloembladen gelijk van vorm, 16 mm lang en 4,5 mm breed of minder (3 mm); stijl wit, 9 mm lang en 0,7 mm in doorsnede met 6 stempellobben; afzonderlijke stempellobben 4,5 mm lang, bleekgeel tot wit; meel-

Sulcorebutia menesesii var. *kamiensis* L 974

Foto J. Donald

draden in 6 kransen, de onderste 5 mm lang. De bovenste 3 mm lang, met gele helmknopjes, 0,8 mm lang; honingklieren in een open kamer aan de voet van de bloembuis, niet afgesloten door de stamper.

Vrucht een afgeplatte, bolvormige bes, tot 7 mm in doorsnede, oranjebruin met kleine bruine driehoekige schubjes en kleine fijne witte haartjes in de schuboksels.

Zaden mutsvormig met een wrattige testa, dof of mat bruinzwart met een okerkleurige arillushuid; hilum eivormig, licht oranjegeel, iets verdiept 1,5-1,8 mm lang en 1 mm breed. De ontwikkeling van de funiculus behoort tot de "kruegeri/mentosa" groep volgens de classificatie van Sulcorebutiazaad naar Brederoo.

Groeiplaats op steenachtige heuvels langs de weg van Villa Hormosa naar Corridi bij Kami, provincie Ayopaya, dept. Cochabamba, Bolivia op 2700 m hoogte in zwarte aarde tussen granietrotsen te midden van gras en lage struiken. De planten werden in 1969 door Alfred Lau voor het eerst gevonden en voorzien van zijn veldnummer Lau 974.

Opmerkingen

Dit taxon verschilt van de var. *menesesii* door haar meer afstaande bedoorning en donkerder gekleurde bloemen en door de geïsoleerde standplaats. De dorens van de var. *menesesii* zijn meer gedraaid en gebogen. De planten zijn ook meer afgeplat van vorm. Haar naaste verwant, zowel genetisch als geografisch, zou *S. muschii* R. Vasq. kunnen zijn. Deze, bij Chicote Grande groeiende species, moet nu ook worden beschouwd als een variëteit van *S. menesesii* (Card.) Buin. & Don. (zie tabel volgende aflevering).

Deze nieuwe variëteit heeft als veldnummer Lau 974. In sommige particuliere verzamelingen is evenwel een fout bij het overschrijven geslopen van L 974 in L 314. Onder L 314 zijn thans enige klonen van deze variëteit in omloop, afwisselend *S. breviflora* en *S. haseltonii* genoemd. Deze mogen niet verward wor-

den met de echte Lau 314, die een typische *S. breviflora* is met korte dorens en korte, gele of lila-rode, bloemen. (In de eerste inleidende studies werd *S. breviflora* ook verspreid als *S. muschii*, maar ze is nu erkend als een zelfstandige soort).

Deze 3 taxa, *S. menesesii* var. *menesesii*, *S. menesesii* v. *kamiensis* en *S. muschii* groeien minder dan 50 km van elkaar (mogelijk slechts 30 km in vogelvlucht). Wel zijn er aanzienlijke geografische hindernissen tussen de afzonderlijke groeiplaatsen, die vermoedelijk normale genetische uitwisseling tussen de afzonderlijke populaties verhinderen. Deze scheiding is blijkbaar al lang geleden tot stand gekomen.

S. menesesii var *menesesii* komt nabij de Hacienda Choro voor, gelegen bij Naranjito ten noorden van de Rio Cotacajes, dat is ongeveer 20 km ten noorden van Kami langs de weg naar Independencia, terwijl *S. muschii* bij Chicote Grande voorkomt, ongeveer 10 km noordwestelijk van Kami en ongeveer 15 km zuidwestelijk van Naranjito. De variëteit *kamiensis* komt ongeveer 10 km zuidelijk van Kami voor. Het terrein is zeer bergachtig met steile heuvels en valleien, en moeilijk begaanbaar.

(slot volgt)

Gilles Steltmanstraat 38, 1067 NP Amsterdam

29, George V. Avenue, Worthing, West Sussex, BN 11 5 SE, Engeland

Dit artikel werd in **Succulenta** 65:8 1986 (bldz. 155-158) gepubliceerd.

Overgenomen met de toelating van de schrijver en de uitgever.